

Navoiy davlat universiteti – Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (Boshlang'ich ta'lim)

Dastur davomiyligi: 2 yil

Talim shakli: Kunduzgi

Dastur kodi:70110401

Umumiy ish hajmi:120 ECTS krediti

Semestr uchun ECTS kreditlari:30

Umumiy ma'lumot

Magistratura dasturi **Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (Boshlang'ich ta'lim)** (Dastur kodi: 70110401) Navoiy davlat universitetida ikki yillik, kunduzgi akademik dastur bo'lib, umumiy ish hajmi 120 ECTS kreditdan (semestrda 30 ECTS) iborat. Dastur boshlang'ich maktab pedagogikasi, rivojlanish psixologiyasi, zamonaviy fanlararo o'qitish tizimlari va yosh o'quvchilar uchun innovatsion o'qitish metodologiyalari bo'yicha ilg'or bilimlarga ega yuqori malakali boshlang'ich ta'lim tadqiqotchilari, fan metodistlari, o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar, o'quv dizaynerlari va oliy ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash uchun mo'ljallangan.

O'quv dasturi kognitiv bolaning rivojlanishi, boshlang'ich savodxonlik va hisoblash metodologiyalari, STEAM ta'limi, inklyuziv sinf strategiyalari va boshlang'ich ta'limni boshqarish bo'yicha nazariy tadqiqotlarni birlashtiradi. Talabalar kompetensiyaga asoslangan o'quv dasturlarini ishlab chiqish, o'quvchilarning o'quv natijalarini baholash, interaktiv raqamli kontentni ishlab chiqish va boshlang'ich ta'lim jarayonlarini boshqarish bo'yicha tajriba orttiradilar. Dastur O'zbekistonning boshlang'ich ta'lim sohasini modernizatsiya qilish, milliy boshlang'ich ta'lim davlat standartlarini joriy etish va yosh maktab o'quvchilarida tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va fundamental ko'nikmalarni rivojlantirishga katta e'tibor qaratadi.

Ushbu dastur bitiruvchilari universitet o'qituvchilari, boshlang'ich ta'lim tadqiqotchilari, ta'lim bo'limlarida metodologiya mutaxassislari, boshlang'ich maktab akademik koordinatorlari, o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar va ta'lim bo'yicha maslahatchilar sifatida faoliyat yuritish, shuningdek, doktorantura (PhD) darajasida o'qishni davom ettirish uchun to'liq jihozlangan.

Baholash

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (boshlang'ich ta'lim) magistratura dasturida uzluksiz o'rganish, ilmiy aniqlik, amaliy pedagogik kompetensiya va boshlang'ich ta'lim tadqiqot mahoratini ta'minlash uchun keng qamrovli va ko'p komponentli baholash tizimi qo'llaniladi.

1. Kursga asoslangan baholash

- **Taqdimotlar va seminarlar**– talabalarning akademik sharoitlarda boshlang'ich ta'lim modellari, fanlarni o'qitish metodologiyalari, kompetensiyaga asoslangan tizimlar va o'quv adabiyotlari bo'yicha tadqiqotlarni tahlil qilish, taqdim etish va himoya qilish qobiliyatini baholash.

- **Mini-testlar, viktorinalar va og'zaki imtihonlar**– asosiy nazariy tushunchalar, bolaning rivojlanish psixologiyasi, boshlang'ich didaktika, savodxonlik/raqamlashni o'qitish texnikasi va baholash usullarini tushunishni monitoring qilish.
 - **Oraliq va yakuniy imtihonlar**– yozma imtihonlar va amaliy tadqiqotlar orqali nazariy chuqurlikni, pedagogik diagnostika ko'nikmalarini va boshlang'ich ta'lim muammolarini hal qilishni baholash.
 - **Portfolio topshiriqlari**– boshlang'ich maktab dars rejalari, fanlararo o'quv to'plamlari, ta'limni baholash rubrikalari, namunaviy ma'ruza modullari va progressiv ko'nikmalarni rivojlantirishni namoyish etuvchi ilmiy ishlar loyihalarini tuzish.
 - **Mustaqil topshiriqlar**– mustaqil pedagogik adabiyotlarni ko'rib chiqish, boshlang'ich ta'lim tizimini qiyosiy o'rganish, o'quv materiallarini loyihalash va o'quv dasturlarini baholash vazifalarini rag'batlantirish.
2. **Tadqiqotga asoslangan baholash**
- **Ilmiy tadqiqot ishlari (ITI)**– tadqiqot takliflari, sinf tajribasi hisobotlari, o'quv natijalarini diagnostika qilish va boshlang'ich ta'lim bo'yicha tadqiqot natijalarini kafedra oldida himoya qilish orqali baholandi.
 - **Ilmiy va pedagogik ish (IPI)**– o'qitish amaliyoti, universitet darajasidagi ma'ruza materiallarini tayyorlash, amaliy seminar qo'llanmalari va akademik hisobotlar orqali baholanadi.
 - **Magistrlik dissertatsiyasi (MD/M)**– ilmiy o'ziga xoslik, pedagogik asoslilik, boshlang'ich ta'limga amaliy aloqadorlik, dissertatsiya yozish sifati va Davlat attestatsiya komissiyasi oldida ommaviy himoya asosida baholanadi.
3. **Amaliyotga asoslangan baholash**
- **Ta'lim va pedagogik amaliyot**– boshlang'ich maktablar, ixtisoslashtirilgan o'quv markazlari va pedagogik oliy ta'lim muassasalaridagi ish faoliyati orqali baholanadi va keng qamrovli amaliyot hisobotlari bilan birga taqdim etiladi.
 - **Bitiruvdan oldingi amaliyot**– nazariy/empirik boshlang'ich ta'lim tadqiqot natijalari va yakuniy tezisni tayyorlashning integratsiyasi asosida baholandi.
4. **Ishga integratsiyalashgan o'rganish**
- **Boshlang'ich sinf innovatsiyalari va dizayn loyihalari**– pedagogik maqsadga muvofiqligi, ijodiy dizayni, o'qitish samaradorligi va davlat boshlang'ich ta'lim standartlariga muvofiqligi bo'yicha baholandi.

Akademik talablar

Qabul talablari–Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (boshlang'ich ta'lim) magistratura dasturiga hujjat topshirayotgan abituriyentlar quyidagi mezonlarga javob berishlari shart:

- **Ta'lim tarixi**– Tan olingan oliy ta'lim muassasasining boshlang'ich ta'lim, pedagogika va psixologiya, maktabgacha ta'lim yoki tegishli ta'lim/gumanitar fanlar sohalarida bakalavr darajasi (yoki unga tenglashtirilgan malaka).
- **Akademik mukammallik**– Faxriy diplomga ega bo'lgan abituriyentlar (*imtiyozli diplom*) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining amaldagi qoidalariga muvofiq imtiyozli qabul qilish huquqiga ega.
- **Til bilishi**– Ingliz, rus yoki boshqa tan olingan xorijiy tillarni kamida B2 darajasida (CEFR, IELTS, TOEFL va boshqalar) bilishingizni tasdiqlovchi amaldagi milliy yoki xalqaro sertifikat.

Bitiruv talablari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (boshlang'ich ta'lim) bo'yicha san'at magistri darajasini olish uchun talabalar quyidagilarga ega bo'lishlari shart:

- O'quv dasturida ko'rsatilgan barcha majburiy va tanlov modullarini bajaring, jami **120 ECTS krediti** (Semestrda 30 ECTS).
- Navoiy davlat universiteti qoidalariga muvofiq standart akademik natijalarni saqlab qolish (barcha fanlardan o'tish ballari).
- Barcha amaliy mashg'ulotlarni (o'qitish amaliyoti, boshlang'ich maktab dala amaliyoti va bitiruvdan oldingi amaliyot) ijobiy natijalar bilan muvaffaqiyatli yakunlang.
- Barcha tadqiqot talablarini bajarish (ilmiy tadqiqot ishlari va ilmiy-pedagogik ishlar).
- Tayyorlang, topshiring va muvaffaqiyatli himoya qiling **Magistrlik dissertatsiyasi** Davlat attestatsiya komissiyasi oldida mustaqil boshlang'ich ta'lim pedagogik tadqiqotlarini namoyish etish.
- Barcha kerakli davlat attestatsiya jarayonlaridan o'ting.

Taklif etilayotgan kurslar

1-yil

Majburiy:

- Boshlang'ich ta'lim pedagogikasida tadqiqot metodologiyasi va ilmiy yozuv
- Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi doirasida ta'lim tizimidagi islohotlar
- Boshlang'ich ta'limning nazariy asoslari va zamonaviy paradigmalari
- Boshlang'ich maktabda kognitiv bola psixologiyasi va o'rganishni rivojlantirish
- Boshlang'ich ona tili va matematika o'qitishning innovatsion metodologiyalari

Tanlov:

- Qiyosiy boshlang'ich ta'lim va xalqaro baholash tizimlari (PIRLS, TIMSS)
- Boshlang'ich maktabda sog'liqni saqlash texnologiyalari va jismoniy madaniyat
- Boshlang'ich tadqiqotda raqamli ta'lim resurslari va EdTech vositalari
- Boshlang'ich ta'limda normativ hujjatlar, davlat ta'lim standartlari va sifatni boshqarish
- Interaktiv o'qitish usullari va kompetensiyaga asoslangan ta'lim

2-yil

Majburiy:

- Boshlang'ich maktab ta'limida boshqaruv va sifatni ta'minlash
- Modern Approaches to Natural Science and Social Studies Methodology (Tarbiyaviy va Tabiiy Fanlar)
- Inklyuziv boshlang'ich ta'lim va tabaqalashtirilgan o'qitish strategiyalari

Tanlov:

- Boshlang'ich sinflarda STEAM ta'limi va loyihaga asoslangan ta'lim
- Yosh o'quvchilarning diagnostika usullari va ta'limini baholash
- Maktab-oila-jamoa hamkorligi va tarbiya dinamikasi
- Akademik va ta'lim faoliyatida professional axloq va etika
- Bolalar adabiyoti va o'qish madaniyatini rivojlantirish
- Boshlang'ich maktabda etnopedagogika va qadriyatlarga asoslangan ta'lim
- Interaktiv o'quv materiallari va raqamli ish daftarlarini loyihalash

Karyera imkoniyatlari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (boshlang'ich ta'lim) bo'yicha magistratura dasturini bitirganlar chuqur nazariy, diagnostika va metodologik tajribaga ega bo'ladilar, bu ularga ta'lim, ma'muriy, tadqiqot va nashriyot sohalarida karyera qilish imkonini beradi:

- **Universitet o'qituvchisi / Boshlang'ich pedagogika kafedrası dotsentioliy ta'lim** muassasalarida, pedagogika institutlarida va o'qituvchilarning malakasini oshirish markazlarida.
- **Metodologiya mutaxassisi / Tadqiqotchiboshlang'ich ta'lim ilmiy-tadqiqot** institutlarida, milliy o'quv dasturlarini ishlab chiqish markazlarida va o'quv laboratoriyalarida.
- **Boshlang'ich ta'lim metodisti / inspektori**Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining mintaqaviy bo'limlarida (*Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi*).
- **Boshlang'ich maktab akademik direktori / o'quv dasturlari koordinatori** davlat va xususiy boshlang'ich maktablarda, ixtisoslashtirilgan akademiyalarda va xalqaro maktablarda.
- **Darslik va o'quv materiallari ishlab chiqaruvchisi** boshlang'ich ta'limga ixtisoslashgan ta'lim nashriyotlarida, EdTech korxonalarida va raqamli o'quv platformalarida.
- **Ta'limni baholash bo'yicha mutaxassis** milliy va xalqaro o'quv yutuqlarini baholash ustida ishlash (masalan, PIRLS, TIMSS, milliy test markazlari).
- **Boshlang'ich ta'lim bo'yicha maslahatchi** boshlang'ich maktabga tayyorgarlik, o'quv dasturlarini takomillashtirish va o'qitish strategiyalari bo'yicha professional maslahat xizmatlarini ko'rsatish.
- **Inklyuziv boshlang'ich ta'lim bo'yicha mutaxassis** maxsus ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun moslashtirilgan o'quv rejalari va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqish.

O'qish to'lovlari

- **Mahalliy talabalar uchun:** Taxminan yillik o'qish narxi – 9 700 000 so'm.
- **Xalqaro talabalar uchun:** Taxminiy yillik o'qish narxi – 774.28 AQSh dollari.

(Izoh: O'qish to'lovlari universitet siyosati va xorijiy valyuta kurslariga muvofiq o'zgartirilishi mumkin.)

O'quv natijalari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi bo'yicha magistr darajasi (boshlang'ich ta'lim)

Dasturni muvaffaqiyatli tugatgandan so'ng, bitiruvchilar quyidagilarga ega bo'ladilar:

1. Bilim

- **1.1.** Boshlang'ich pedagogik nazariyalar, bolalar kognitiv psixologiyasi, o'rganishni rivojlantirish bosqichlari va boshlang'ich maktab didaktikasi bo'yicha ilg'or bilimlarni namoyish eting.
- **1.2.** Milliy boshlang'ich ta'lim standartlari, kompetensiyaga asoslangan tizimlar, xalqaro baholash paradigmalari (PIRLS, TIMSS) va fanlararo fan integratsiyasini tushunish.
- **1.3.** Inklyuziv boshlang'ich ta'lim tamoyillari, tabaqalashtirilgan ta'lim, sog'liqni saqlashni tejaydigan texnologiyalar, STEAM metodologiyasi va maktab-oila hamkorligi dinamikasini tushuntiring.

- **1.4.**Boshlang'ich ta'lim tadqiqot dizayni, o'quv diagnostika vositalari, ta'lim statistikasi va sinf tajribasini modellashtirish bo'yicha bilimlarini namoyish eting.
- **1.5.**O'zbekiston maktab ta'limi sohasidagi milliy qonunchilik, ta'lim islohotlari strategiyalari, sifatni ta'minlash tizimlari va axloqiy ko'rsatmalarni tan olish.

2. Ko'nikmalar

- **2.1.**Boshlang'ich ta'lim jarayonlari, kognitiv o'sish va boshlang'ich ta'lim metodologiyalarining keng qamrovli nazariy va empirik tahlillarini amalga oshirish.
- **2.2.**Boshlang'ich maktab o'quv dasturlarini, fanlararo o'quv to'plamlarini, raqamli ish daftarlarini va kompetentsiyaga yo'naltirilgan baholash rubrikalarini loyihalash, amalga oshirish va baholash.
- **2.3.**Boshlang'ich ta'lim metodologiyasi fanlari uchun oliy ta'lim kurslari dasturlari, ma'ruza modullari, amaliy seminar vazifalari va baholash vositalarini ishlab chiqish.
- **2.4.**Akademik va sinf sharoitida zamonaviy interaktiv o'qitish usullarini, raqamli pedagogik vositalarni va bolaga yo'naltirilgan o'qitish usullarini qo'llang.
- **2.5.**Ilmiy tadqiqot ishlari, akademik sharhlar, metodik qo'llanmalar, boshlang'ich maktab darsliklari va nashr etiladigan tadqiqot tezislarini tayyorlang.
- **2.6.**Boshlang'ich ta'lim bo'yicha tadqiqotlar natijalari, o'quv dasturlari strategiyalari va ta'lim siyosatini akademik kengashlar, o'qituvchilar tarkibi va jamoatchilik forumlariga milliy va xorijiy tillarda samarali taqdim etish.

3. Kompetensiyalar

- **3.1. Birlamchi tadqiqot va metodologik kompetensiya**– Boshlang'ich maktab ta'limi va fan metodologiyasi bo'yicha mustaqil, ilmiy asoslangan va o'quvchiga yo'naltirilgan tadqiqotlar olib borish.
- **3.2. Akademik yetakchilik va sifat bo'yicha kompetensiya**– Boshlang'ich maktab akademik bo'limlariga rahbarlik qilish, o'qituvchilar metodologiyasi guruhlarini boshqarish va boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish tashabbuslariga rahbarlik qilish.
- **3.3. Uslubiy va oliy ta'lim kompetensiyasi**– Oliy ta'lim darajalarida boshlang'ich ta'lim fanlarini interaktiv, refleksiv va raqamli pedagogik usullardan foydalangan holda o'qitish.
- **3.4. Talabalarning yaxlit rivojlanish kompetensiyasi**– Boshlang'ich maktab o'quvchilarida tanqidiy fikrlash, asosiy savodxonlik/hisoblash, axloqiy-ma'naviy qadriyatlar va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish.
- **3.5. Kasbiy etika va ta'limdagi halollik**– Ta'lim va tadqiqot amaliyotida akademik halollik, bola huquqlarini himoya qilish, tenglik va axloqiy mas'uliyatning yuqori standartlariga rioya qilish.
- **3.6. Hayot davomida o'rganish kompetensiyasi**– Malaka oshirishni doimiy ravishda oshirish, global boshlang'ich ta'lim innovatsiyalarini qo'llash va milliy va xalqaro ta'lim konferensiyalari va professional tarmoqlarda faol ishtirok etish.